

Μουσείο Μπενάκη Σύγχρονο Πολιτιστικό Κέντρο στην Αθήνα

Παρουσίαση: ΜΑΡΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ. Φωτογραφίες: ΕΡΙΕΤΤΑ ΑΤΤΑΛΗ.

Επέμβαση σε υπάρχον κτίσμα με προσθήκη ενός ορόφου

Οι γενικές αρχές της αρχιτεκτονικής σύνθεσης βασίζονται στην ιδέα ενός εσωστρεφούς κλειστού κτιρίου - κιβωτού που ανοίγεται στο εσωτερικό του (αίθριο). Η κλειστότητα και επιπεδότητα των εξωτερικών τοίχων με τα ελάχιστα αναγκαία ανοίγματα - σχισμές αντιστρέφεται στο εσωτερικό αίθριο, όπου κυριαρχεί η διαφάνεια και η αίσθηση του βάθους με τη διαστρωμάτωση των διαδοχικών επιπέδων των υλικών - ξύλινες περσίδες, περιμετρικοί μεταλλικοί εξώστες στις τρεις πλευρές και υαλοπέτασμα με μεταλλικό πλέγμα μπροστά από τη ράμπα. Η κίνηση των επισκεπτών στο χώρο του αιθρίου αποτελεί στοιχείο τελετουργικό - θεατρικό. Υπάρχουν πολλαπλές προσβάσεις στους εκθεσιακούς χώρους, ώστε το κτίριο να μπορεί να αναπτύξει πολλά εκ-

θεσιακά σενάρια. Η επιλογή των υλικών που επενδύουν το κτίριο βασίστηκε στο χρώμα, στην υφή, στην αίσθηση διαφάνειας.

Η συσκευασία του πολύτιμου

Ολοένα και πιο πολύ η αρχιτεκτονική μοιάζει με την παραγωγή κινηματογραφικής ταινίας. Ένας μεγάλος αριθμός συντελεστών απαιτείται για την επίτευξη του στόχου, με προϋπόθεση τη δημιουργική συνεργασία. Στο κτίριο αυτό αποτυπώνεται με τον πιο εύγλωττο τρόπο το όραμα αυτής της ομάδας για μία άλλη πόλη, μία άλλη αρχιτεκτονική.

Ο σχεδιασμός ενός μουσείου είναι στην ουσία η συσκευασία των πολύτιμων αντικειμένων του πολιτισμού. Η οργάνωση των συνθηκών περιπλάνησης του σώματος και του βλέμματος των επισκεπτών στο χώρο διαμορφώνει τη χωρογραφία στο νέο

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Μ. Κοκκίνου, Α. Κούρκουλας

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ:

Α. Χάλαρη,

Αρχιτεκτονικό γραφείο: Α. Πάνου

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ:

Δ. Κορρές, Γ. Πεπονής, Σ. Βασιλείου,

Γ. Νικόπουλος, Κ. Κέογλου,

Ν. Παπλωματός

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ:

Θ. Τιμαγένης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΘΕΑΤΡΟΥ:

Μ. Πιτένης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ:

Ν. Μιχαηλίδης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ:

Θ. Κανέλλιος

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Κ. Ζάμπας

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ:

Κ. Παπαντωνόπουλος

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

Κ. Αγαπίου - Α. Χατζηδάκη &

Συνεργάτες Πολ. Μηχανικοί Ε.Ε.

ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΗ

ΜΕΛΕΤΗ:

Π. Αργυρός,

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Χ. Αργυρός, Αγγ. Αδαμοπούλου,

Β. Βελώνη

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ: ΒΙΟΤΕΡ

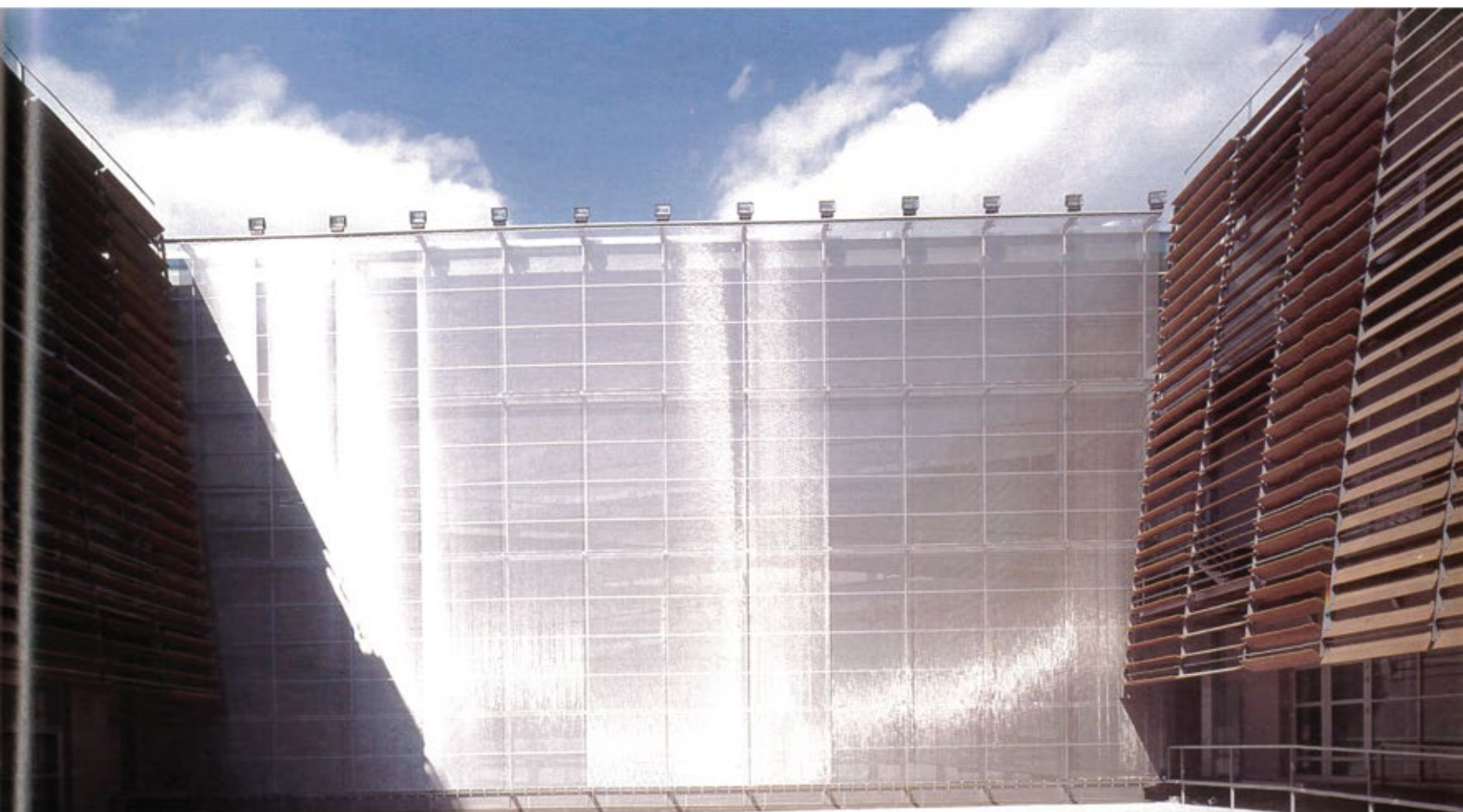
ΕΜΒΑΔΟ ΚΤΙΡΙΟΥ: 8.500 m²

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

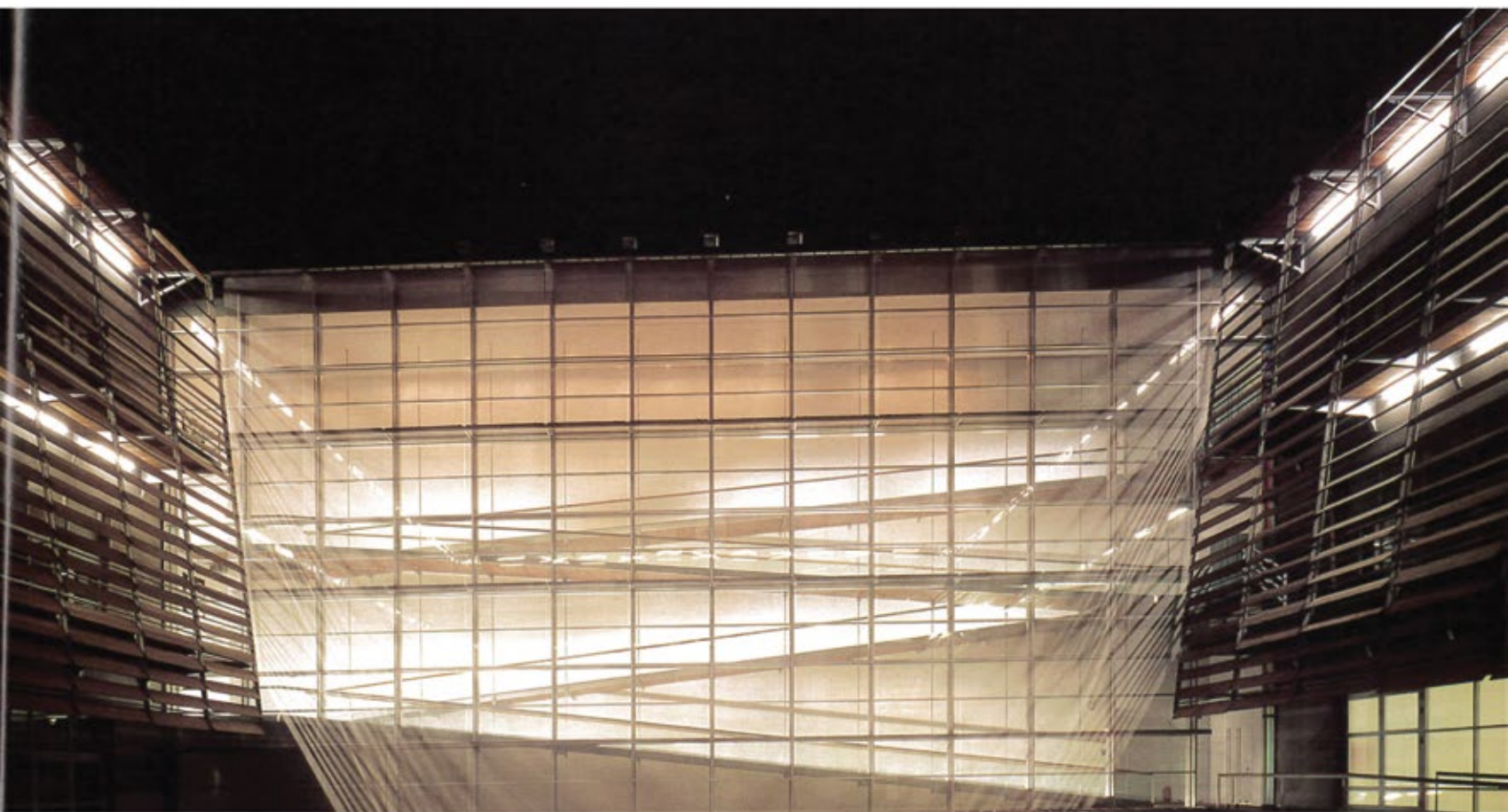
Ιανουάριος 2001 - Μάρτιος 2002

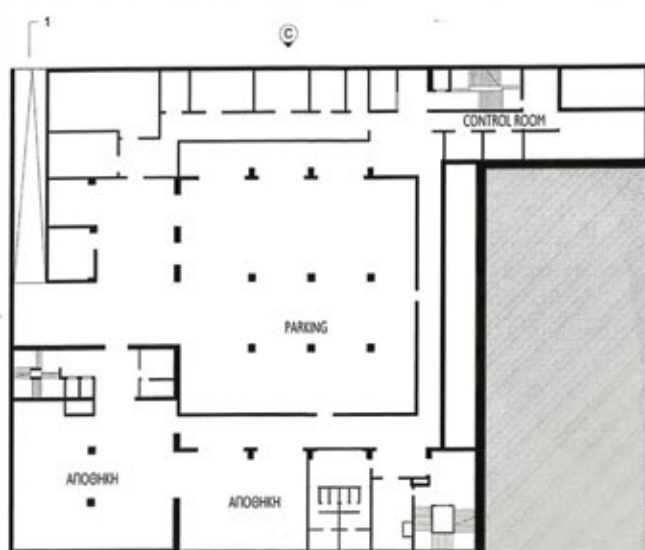
ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ:

Οκτώβριος 2002 - Ιούλιος 2004

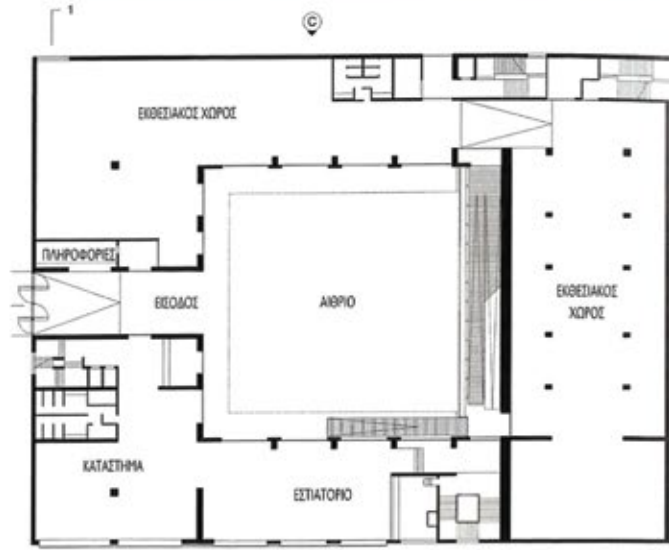

1
2

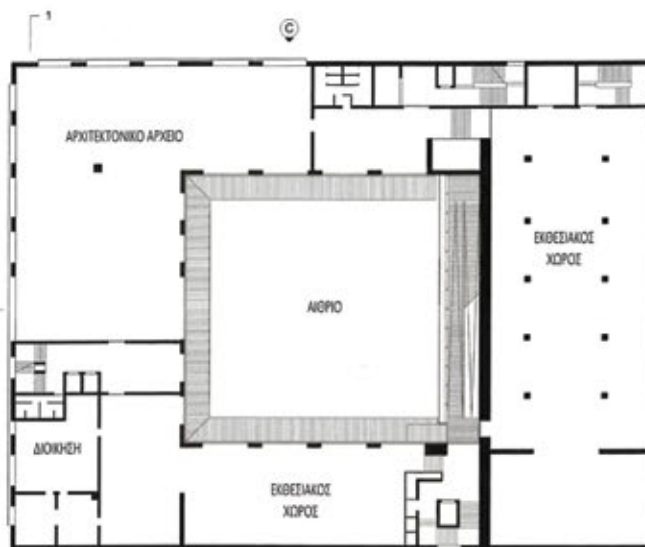

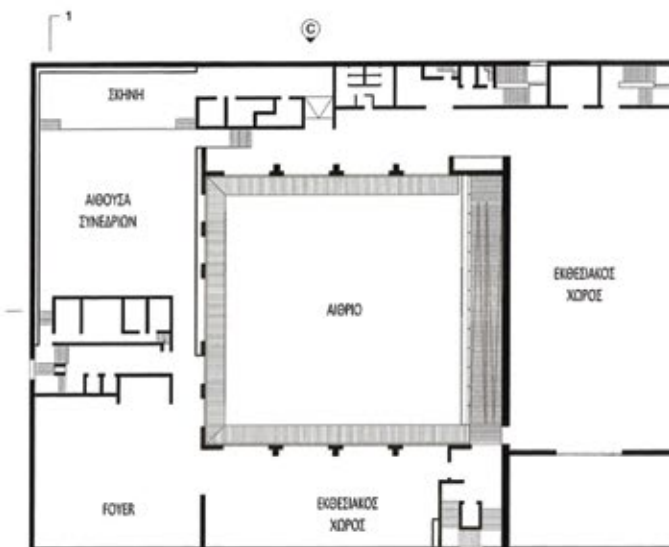
ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

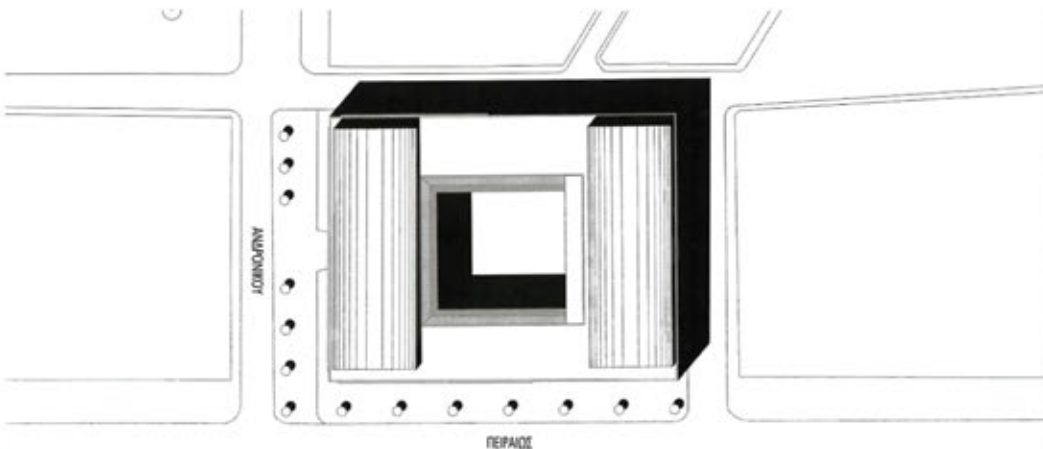
ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΩΦΗ 1ου ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΩΦΗ 2ου ΟΡΟΦΟΥ

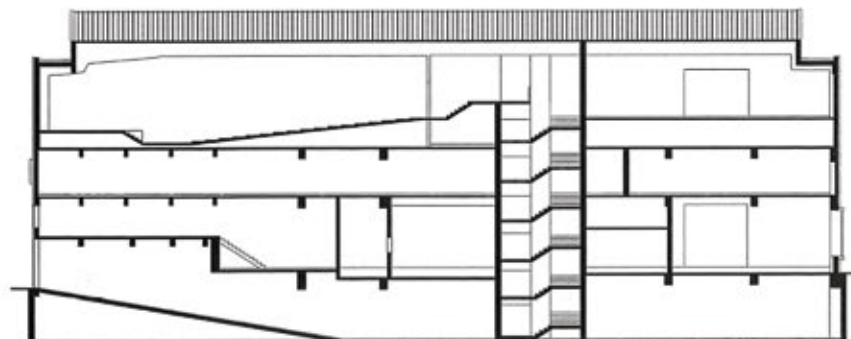

1, 2 (σελ. 125)
Στο εσωτερικό αιθριο κυριαρχεί η διαφάνεια και η αίσθηση του βάθους με τη διαστρωμάτωση των διαδοχικών επιπέδων των υλικών.
3
Η ράμπα επικοινωνίας των βασικών εκθεσιακών χώρων.
4
Άποψη του αιθρίου από τη ράμπα μέσα από το υαλοπέτασμα και το μεταλλικό ανοξείδωτο πλέγμα.

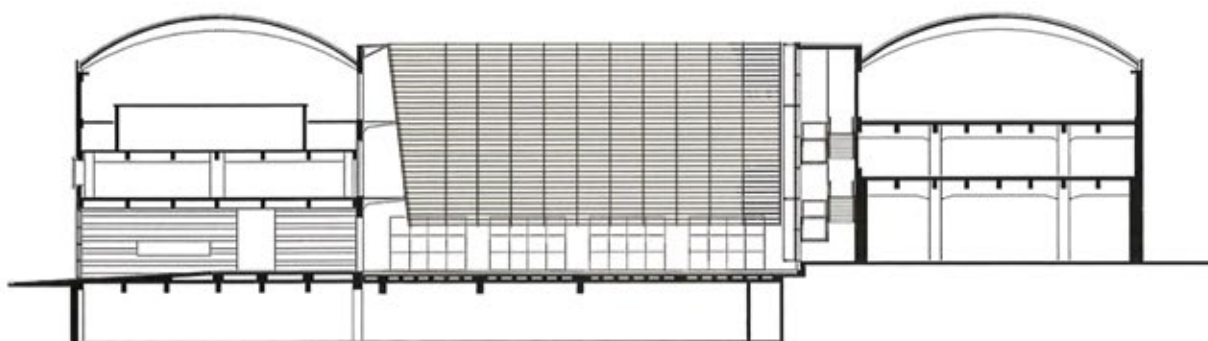

3
4

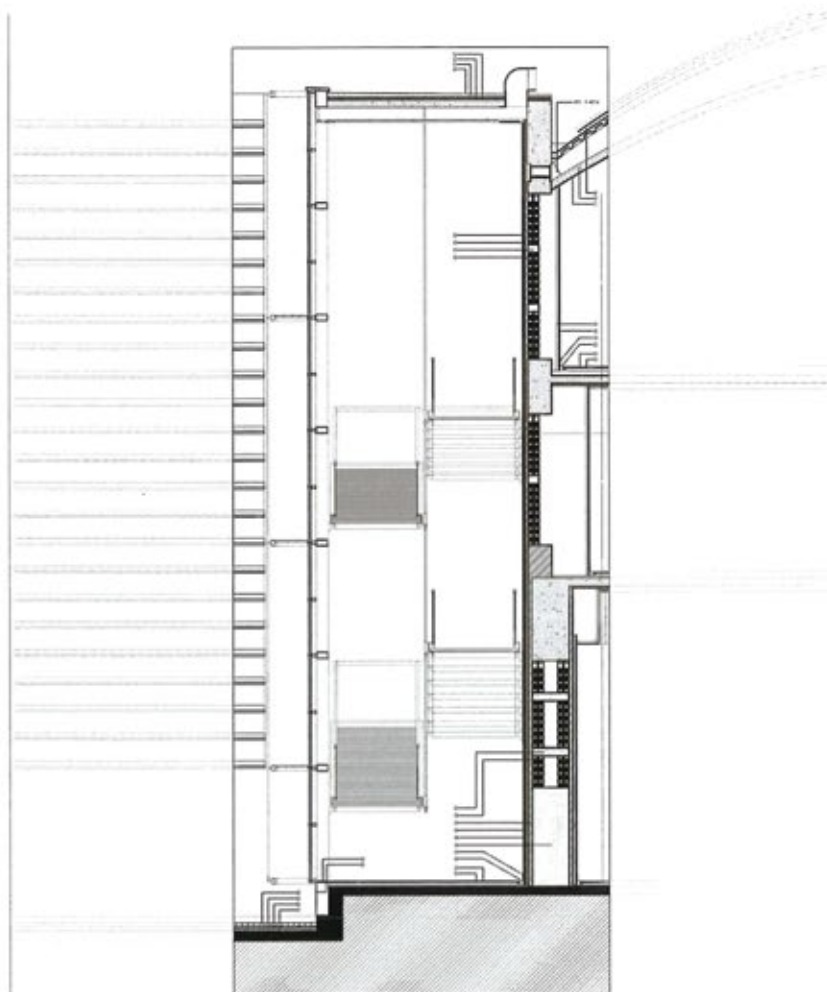

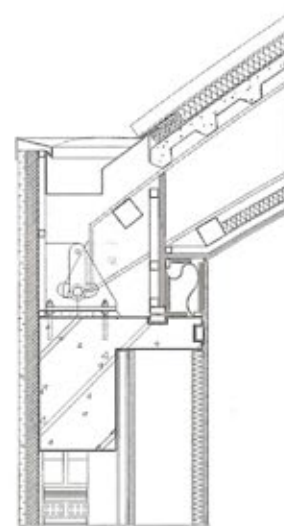
ΤΟΜΗ 1-1

ΤΟΜΗ 2-2

ΤΟΜΗ ΡΑΜΠΑΣ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΟΡΟΦΗΣ

5
Το κατάστημα του μουσείου, σε
επικοινωνία με το εστιατόριο.
6, 7
Λεπτομέρειες της όψης, η ο-
ποία είναι επενδυμένη με κόκ-
κινο μάρμαρο από το Ιράν.

5

6

7

Μουσείο Μπενάκη στην οδό Πειραιώς. Η ενεργοποίηση των αισθήσεων σε ένα παιχνίδι μεταφορικών συνειρμών θέτει τους όρους, μέσα από τους οποίους το κτίριο συνομιλεί με την πόλη και τους επισκέπτες.

Η πρώτη βασική επιλογή ήταν η διαμόρφωση ενός περικλειστού κτιρίου, με περιμετρική διάταξη στα όρια του οικοδομικού τετραγώνου. Στο εσωτερικό του διαμορφώνεται ένα μεγάλο κενό, το αίθριο, που αποτελεί το κέντρο αναφοράς και διασταύρωσης των κινήσεων. Το ερώτημα που τέθηκε άμεσα ήταν η ποιότητα της διαμόρφωσης των ορίων προς την πόλη και το εσωτερικό, τη μορφή, τη ύλη και το ένδυμα.

Η απάντηση στηρίχθηκε σε ένα δίπολο. Οι εξωτερικοί τοίχοι προς την πόλη είναι ερμητικά κλειστοί, μονολιθικοί, λείοι, απόλυτοι με ελάχιστα αναγκαία ανοίγματα. Το κόκκινο μάρμαρο από το Ιράν, σαν απολιθωμένο ξύλο που παγώνει το χρόνο, μοιάζει να πληροί τις απαιτήσεις κλειστότητας του ορίου προς την πόλη. Στο εσωτερικό αίθριο, αντίθετα, κυριαρχεί η αίσθηση του ανοικτού, απορροφητικού, μαλακού, πτυχωτού, κινητού, μεταβαλλόμενου στο χρόνο, ορίου. Το χαρακτηριστικό των ορίων

του αίθριου είναι η διαφάνεια και η διαστρωμάτωση των υλικών. Τα πετάσματα από μεγάλες ξύλινες περσίδες, που καλύπτουν τις τρεις από τις τέσσερις όψεις του αίθριου, μοιάζουν με διαφράγματα που ο χρόνος αποτυπώνεται επάνω τους. Εξώστες κίνησης επισκεπτών μεσολαβούν μεταξύ των διάφανων τοίχων του αίθριου και των περσίδων και προσδίδουν μία ιδιότυπη θεατρικότητα στο χώρο.

Η κίνηση των επισκεπτών οργανώνεται, μέσω του αίθριου, επάνω σε ένα μεγάλο άξονα που ξεκινά από τη στοά εισόδου και κατευθύνει το βλέμμα στη μεγάλη οθόνη από μεταλλικό ανοξείδωτο πλέγμα, την τέταρτη όψη. Ο νότιος προσανατολισμός του πλέγματος αντανάκλα το φως της ημέρας με ιριδισμούς νερού. Το βράδυ, με τα εσωτερικά φώτα αποκαλύπτεται η πομπή των επισκεπτών στη ράμπα επικοινωνίας των βασικών εκθεσιακών χώρων, αναδεικνύοντάς την σαν το βασικό έκθεμα του μουσείου. Το νέο μουσείο μοιάζει να αιωρείται κάπου ανάμεσα στη μνήμη και στη φαντασία. Με τον τρόπο αυτό φιλοδοξεί να παίξει ρόλο καταλύτη στο συλλογικό υποσυνείδητο της πόλης και των κατοίκων της. ◇

Η αίθουσα συνεδρίων.

Εταιρίες που τα υλικά τους χρησιμοποιήθηκαν στο έργο και συμμετέχουν με διαφήμιση στο τεύχος αυτό:

• Εποξεικές ρητίνες,
SINTECNO A.E.
σελ. 43